

Η πύλη των Δημοσίων Βιβλιοθηκών στο διαδίκτυο, πρώτες εντυπώσεις
και προοπτικές

«Infolibraries.gr» A portal for public libraries, first impressions and
perspectives

Ιωάννης Τροχόπουλος
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

Ioannis Trohopoulos
Veria Central Public Library

Περίληψη

Πρώτη προσπάθεια να βρεθούν τρόποι συνεργασίας και κοινής παρουσίας των Δημοσίων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών της χώρας μας. Με τη χρήση ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης περιεχομένου, σχεδιάστηκε και αναπτύχθηκε μία πύλη πρόσβασης στους δικτυακούς τόπους εβδομήντα Βιβλιοθηκών. Παράλληλα, οι ίδιες αυτές βιβλιοθήκες δημιουργούν τις ιστοσελίδες των με βάση τα πρότυπα, τα οποία έχουν αναπτυχθεί. Η όλη διαδικασία υλοποίησης του έργου, τα προβλήματα και οι προοπτικές περιγράφονται. Τέλος, μία σύντομη περιγραφή του τοπίου των Δημοσίων/Δημοτικών Βιβλιοθηκών στη χώρα μας σε σχέση με τις τεχνολογικές εξελίξεις δίνεται.

Λέξεις κλειδιά: *Βιβλιοθήκες, πύλη, νέες τεχνολογίες, ιστοσελίδες*

Abstract

A first attempt to bring together public and municipal libraries in Greece. With the use of a content management tool a portal and websites for 70 public/municipal libraries were developed. The whole process the problems and perspectives are discusses and analyzed. Finally, a brief state of the art of the use of technology in those libraries is given.

Key words: *Information technology, portals, websites, public libraries*

Εισαγωγή

Οι λαϊκές βιβλιοθήκες της Ευρώπης βρίσκονται σήμερα στο σταυροδρόμι ευκαιριών, που προσφέρουν οι εξής παράγοντες:

- Κοινωνικές προκλήσεις, οι οποίες συγκαταλέγονται στις πρώτες του καταλόγου με τις κοινωνικές προτεραιότητες της Ευρώπης,

- Δυνατότητες που παρέχονται από τις Τεχνολογίες της Κοινωνίας της Πληροφορίας (ΤΚΠ), οι οποίες προσφέρονται όλο και περισσότερο για την υλοποίηση νέων υπηρεσιών.

Για να ανταποκριθούν στις προκλήσεις αυτές οι βιβλιοθήκες αλλάζουν γρήγορα. Τελικά όμως απαιτείται η αλλαγή να είναι ακόμα ταχύτερη. Πραγματικά η ζήτηση παραδοσιακών υπηρεσιών δημοσίων βιβλιοθηκών, όπως είναι ο δανεισμός μυθιστορημάτων στους ενήλικες, φθίνει έντονα σε μερικές περιοχές της Ευρώπης

Είναι πιθανόν, το φαινόμενο αυτό να οφείλεται σε ποικίλους παράγοντες, όπως είναι η πληροφόρηση μέσω του Διαδικτύου, η συνεχής ποσοτική αύξηση στη μορφή και στο περιεχόμενο των πολιτιστικών μέσων (ψηφιακή τηλεόραση, δραστηριότητες βασισμένες στον υπολογιστή κλπ.) και η αύξηση του αριθμού των ατόμων που αγοράζουν, αντί να δανείζονται μεγάλο αριθμό των βιβλίων που διαβάζουν.

Ωστόσο οι βιβλιοθήκες διατηρούν σπουδαίο ρόλο στην εξασφάλιση μιας κοινωνίας, που τη χαρακτηρίζει ο πληροφοριακός αλφαριθμητισμός. Η υποστήριξη της ανάγνωσης και η ενημέρωση σχετικά με την έντυπη βιβλιογραφία παραμένουν σημαντικοί στόχοι. Στην εξυπηρέτηση των στόχων αυτών υποτάσσονται οι δυνατότητες των Τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας και του Παγκόσμιου Ιστού. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα παιδιά, τα οποία βομβαρδίζονται από ανταγωνιστικά ερεθίσματα. Αλλά για την περίπτωση αυτή, ο πλούτος και το εύρος της έντυπης μορφής δεν υπάρχει ακόμα σε ηλεκτρονική. Στις περιοχές της Ευρώπης που βρίσκονται ακόμα σε μεταβατική οικονομική κατάσταση, είναι ζωτικής σημασίας η παροχή πρόσβασης σε οικονομικά προσιτό υλικό στην αρχική μορφή του για ανάγνωση. Αυτή όμως η ανάγκη συμβαδίζει με εκείνη για πρόσβαση στο Διαδίκτυο και στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Επομένως οι δημόσιες βιβλιοθήκες στις χώρες αυτές αντιμετωπίζουν ταυτόχρονα και τα δύο προβλήματα και συχνά με πολύ περιορισμένους πόρους.

Η αυξημένη διάθεση εξ αποστάσεως υπηρεσιών πληροφόρησης και η χρήση του Διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε πτώση του αριθμού της φυσικής παρουσίας επισκεπτών στις βιβλιοθήκες. Όμως εξακολουθεί να είναι πολύ μεγάλη η ανάγκη για φιλικές ηλεκτρονικές υπηρεσίες, που να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του χρήστη και να διατίθενται σε όλους. Οι δημόσιες βιβλιοθήκες είναι από τη φύση τους σε θέση να παίξουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη και στην παροχή τέτοιων υπηρεσιών. Πολλά από τα παιδιά της Ευρώπης μεγαλώνουν σήμερα με ανεπτυγμένες γνώσεις και δεξιότητες στη χρήση του Διαδικτύου και των Τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας. Υπάρχουν όμως και πολλά αποκλεισμένα παιδιά και ενήλικες που δεν έχουν ούτε πρόσβαση ούτε δεξιότητες στη χρήση αυτών των υπηρεσιών. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να επικεντρώνονται περισσότερο στην ικανοποίηση των αναγκών τέτοιων ειδικών ομάδων.

Παράλληλα αποσαφηνίζεται βαθμιαία το πλαίσιο για τη συνεργασία μεταξύ βιβλιοθηκών και άλλων τοπικών πολιτιστικών φορέων, όπως είναι τα μουσεία και τα αρχεία. Υπάρχει σαφής ανάγκη να αποδεσμευτεί το τοπικό ψηφιακό υλικό που βρίσκεται σήμερα στα αρχεία και τα μουσεία, να γνωστοποιηθεί και να διατεθεί στο κοινό. Το γεγονός αυτό θα δώσει μια αίσθηση «τοπικότητας» σε ένα κόσμο που σταδιακά οδεύει προς την παγκοσμιοποίηση. Έχοντας αυτό υπόψη, το πολιτιστικό

σχέδιο εργασίας του Έκτου Προγράμματος Πλαισίου¹ των Ευρωπαϊκών Τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας θέτει ως προτεραιότητα την περικοπή του κόστους ψηφιοποίησης κατά 50%, με την εφαρμογή αυτοματοποιημένων τεχνικών.

Η διαλειτουργικότητα και η ενιαία πρόσβαση στο περιεχόμενο αυτό, διαδικασίες που απλά προστίθενται πάνω στις υπάρχουσες λειτουργίες, τις οποίες οι δημόσιες βιβλιοθήκες προσφέρουν παραδοσιακά ως κέντρα πληροφόρησης και μάθησης της κοινότητας, θα αποφέρουν στο μέλλον και άλλους καρπούς. Ένας στόχος είναι η ανάγκη παροχής ηλεκτρονικών υπηρεσιών, που θα ενισχύουν τη δυνατότητα των πολιτών να συνδέουν την ικανοποίηση των σημερινών αναγκών τους με μια αντίληψη του ιστορικού πλαισίου τους, είτε αυτό αφορά το περιβάλλον της εκπαίδευσης, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, της ψυχαγωγίας, της εργασίας, ή της ζωής στο σπίτι. Αυτό φαίνεται σπουδαίο για την ανάπτυξη μιας υγιούς και ισορροπημένης κοινωνίας σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Αναγκαστικά η επίλυση αυτών των θεμάτων κατά την επόμενη δεκαετία θα φέρει στο προσκήνιο ερωτήματα σχετικά με το εύρος του δικτύου των βιβλιοθηκών, με τη φύση τους ως εγκαταστάσεις, με την παρουσία του δικτύου στο εικονικό περιβάλλον, με τις ειδικότητες του προσωπικού και με τις δεξιότητες που θα απαιτούνται για την εκπλήρωση του ρόλου τους. Οι νέες Κατευθυντήριες Οδηγίες για Βιβλιοθήκες της IFLA² που δημοσιεύτηκαν το 2001, καλύπτουν όλα τα θέματα που αντιμετωπίζουν οι δημόσιες βιβλιοθήκες σήμερα. Πλέον τούτου, στο πλαίσιο της κοινοπραξίας PULMAN³, που επιχορηγήθηκε από την Ε.Ε. αναπτύχθηκαν κατευθυντήριες οδηγίες για Βιβλιοθήκες, Αρχεία και Μουσεία. Οι οδηγίες αυτές, οι οποίες μεταφράστηκαν και εκδόθηκαν και στην ελληνική γλώσσα⁴ αποτελούν ένα επιπλέον εργαλείο για τους επαγγελματίες του χώρου στην κατεύθυνση ανάπτυξης καινοτόμων υπηρεσιών στο πλαίσιο της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

Στη χώρα μας, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού προγράμματος της Κοινωνίας της Πληροφορίας τα τελευταία χρόνια δόθηκε η δυνατότητα στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες, που υπάγονται στο ΥΠΕΠΘ και σε αρκετές Δημοτικές Βιβλιοθήκες κατόπιν επιλογής να προχωρήσουν, α. στη δημιουργία Δημόσιων Κέντρων Πληροφόρησης με στόχο την καλύτερη πληροφόρηση του κοινού με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και β. στη δημιουργία ιστοσελίδων με ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης περιεχομένου και ενσωμάτωση σε μία ηλεκτρονική πύλη, την πύλη των Δημοσίων Βιβλιοθηκών. Γι' αυτή την τελευταία δράση θα αναφερθούμε εκτενέστερα στη συνέχεια.

1 Σκοπός και Πεδίο Εφαρμογής του Έργου

Η εταιρεία EXODUS ανέλαβε την υλοποίηση του έργου μετά από ανοικτό δημόσιο διαγωνισμό που έγινε τον Ιούνιο του 2003. Η πρόταση αφορούσε τη δυναμική ανάπτυξη δικτυακών τόπων επιλεγμένων δημοσίων (με τον όρο δημόσιες βιβλιοθήκες βάση της διακήρυξης εννοούνται όλες οι βιβλιοθήκες που παρέχουν

¹ <http://www.cordis.lu/fp6>

² IFLA Guidelines for Public Libraries: <http://www.ifla.org/VII/S8/proj/publ97.pdf>

³ <http://www.pulmanweb.org>

⁴ Ευα Σεμερτζάκη (επιμ.) 2004, Κατευθυντήριες Οδηγίες για Βιβλιοθήκες, Αρχεία και Μουσεία. Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας.

υπηρεσίες στο ευρύ κοινό δηλ. δημόσιες, κινητές και δημοτικές) βιβλιοθηκών (έως 100 δικτυακοί τόποι) που θα λειτουργήσουν ως πρότυπα Δημόσια Κέντρα Πληροφόρησης και θα παρέχουν ηλεκτρονικές υπηρεσίες ανά νομό της Ελλάδας. Οι δικτυακοί τόποι θα δημιουργηθούν και θα έχουν τη δυνατότητα να ενημερώνονται απολύτως δυναμικά μέσω του σχεδιασμού, ανάπτυξης, εφαρμογής και αρχικής διαχείρισης ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Περιεχομένου (Content Management System) το οποίο θα στηρίζεται σε σχεσιακή βάση δεδομένων.

Παράλληλα, το έργο αφορά στο σχεδιασμό, ανάπτυξη και προσδιορισμό ταυτότητας (branding) πύλης πρόσβασης στους παραπάνω δικτυακούς τόπους και στους ηλεκτρονικούς δημόσιους καταλόγους των δημόσιων βιβλιοθηκών.

1.1 Γενικός Στόχος

Ο γενικός στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη, εφαρμογή και εγκατάσταση στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης περιεχομένου η οποία θα δώσει τη δυνατότητα αναβάθμισης του στατικού δικτυακού τόπου της σε έναν λειτουργικό, δυναμικά αναπτυσσόμενο πρότυπο δικτυακό τόπο. Αντλώντας στοιχεία από τη δομή και το περιεχόμενο του δικτυακού τόπου της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης της Βέροιας που ήδη λειτουργεί και θα ενσωματώσει όλες τις σύγχρονες τεχνολογίες και με τη συγκέντρωση του απαιτούμενου περιεχομένου για κάθε μια από τις επιλεγμένες για το παρόν έργο δημόσιες βιβλιοθήκες θα δοθεί η δυνατότητα σε έναν αρκετά μεγάλο αριθμό δημόσιων βιβλιοθηκών να δημιουργήσει δυναμικά, προσαρμοσμένους στις τοπικές ανάγκες δικτυακούς τόπους και με ελάχιστη τεχνογνωσία να μπορεί περαιτέρω να τους συντηρεί και ανανεώνει. Μετά το πέρας του έργου το σύστημα θα μπορεί να καλύψει δυνητικά το σύνολο των δημοσίων βιβλιοθηκών που θα διαθέτουν σύνδεση στο διαδίκτυο.

Η οργάνωση και υλοποίηση της πρότυπης πύλης πρόσβασης στους δικτυακούς τόπους και ηλεκτρονικούς καταλόγους των δημοσίων βιβλιοθηκών θα έχει ως άμεσα ωφελομένους αφενός το ανθρώπινο δυναμικό των βιβλιοθηκών μέσα από τη βελτιστοποίηση των εσωτερικών επιχειρηματικών διεργασιών και αφετέρου τους πολίτες ως αποδέκτες των παρεχόμενων ηλεκτρονικών αγαθών. Αναμένεται ότι με την ολοκλήρωση του προτεινόμενου έργου θα επαυξηθεί ο ρόλος των Δημοσίων Κεντρικών Βιβλιοθηκών αλλά και των Δημοτικών ενώ παράλληλα θα ευνοηθεί η ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Με τη δημιουργία αυτών των δικτυακών τόπων θα δοθεί η δυνατότητα στο κοινό των βιβλιοθηκών να αποκτήσουν πρόσβαση σε πληροφορίες τοπικού και γενικού ενδιαφέροντος ενώ παράλληλα θα συμβάλουν στην ανάπτυξη και ευαισθητοποίηση των πολιτών γύρω από τη Κοινωνία της Πληροφορίας και κατ' επέκταση τη δράση της e-europe.

1.2 Επιμέρους Στόχοι και Οφέλη

Παράλληλα το συγκεκριμένο έργο αναμένεται να συμβάλει στην:

- Εξάλειψη ανισοτήτων στο εκπαιδευτικό και πληροφοριακό σύστημα μεταξύ κέντρου και περιφέρειας
- Ένταξη των πολιτών της περιφέρειας στην Κοινωνία της Πληροφορίας.

- Εξοικείωση των πολιτών με τη βιβλιοθήκη και τις υπηρεσίες πληροφόρησης και πρόσβαση στη γνώση
- Εκπαίδευση στην άντληση πληροφοριών από κάθε μέσο
- Πρόσβαση απομακρυσμένων περιοχών στις υπηρεσίες των Δημοσίων Βιβλιοθηκών
- Αύξηση χρήσης των βιβλιοθηκών
- Εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες
- Δημιουργία και εκπαίδευση χρηστών των ευρύτερων υπηρεσιών των βιβλιοθηκών
- Πολλαπλασιαστική αξιοποίηση του υλικού και υπηρεσιών της κεντρικής βιβλιοθήκης
- Σύνδεση τοπικής κοινωνίας με εθνικά και διεθνή κέντρα πληροφόρησης
- Αύξηση των σημείων πρόσβασης άλλων ειδικών κέντρων πληροφόρησης (μετα οποία θα συνδεθούν) πχ κέντρα εξυπηρέτησης πολιτών, κέντρα πληροφόρησης ΟΑΕΔ, κλπ
- Ένταξη ατόμων, που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό, στην Κοινωνία της Πληροφορίας
- Δημιουργία ηλεκτρονικού υλικού τοπικού ενδιαφέροντος
-

2 Γενικές Απαιτήσεις Συστήματος

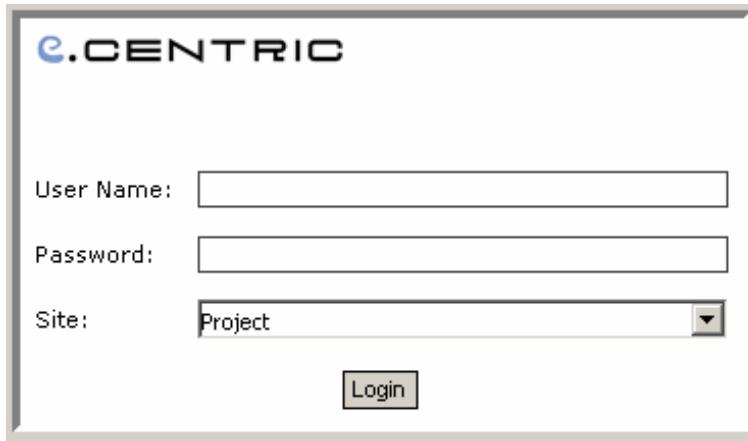
2.1 eCentric Admin

Η αναγκαία, για την ανάπτυξη των εφαρμογών, υποδομή θα εγκατασταθεί στους server που θα υποδειχθούν από την Βιβλιοθήκη. Για την εγκατάσταση του e.Centric και του αρχικού module content management, οι απαιτήσεις για το λογισμικό και το υλικό του Web Server είναι οι παρακάτω και μόνο:

WEB SERVER	
Επεξεργαστής	Pentium IV 2 GHZ
Μνήμη	≥ 1 GB
Σκληρός Δίσκος	80 GB
Λογισμικό	- MS Windows 2000 Server - MS SQL Server 2000 Standard Edition

Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί πως η πλατφόρμα e.Centric v.3.1 έχει τη δυνατότητα υποστήριξης λειτουργίας πολλαπλών web servers (load balancing) για λόγους αυξημένης διαθεσιμότητας και αξιοπιστίας.

Για την εξακρίβωση της ταυτότητας του χρήστη (authentication) του ζητείται από το σύστημα user name και password και αν αυτά είναι έγκυρα του επιτρέπεται η σύνδεση με αυτό (Εικόνα 1). Εφόσον είναι μέλη είτε της ομάδας διαχειριστών (**administrators**), είτε της ομάδας συντακτών (**authors**), σύμφωνα με όσα ισχύουν για κάθε ομάδα, θα έχουν προσπέλαση στο περιβάλλον διαχείρισης με τα ανάλογα δικαιώματα, διαφορετικά δεν θα έχουν καθόλου πρόσβαση στο σύστημα.

Εικόνα 1: Οθόνη εισαγωγής στο eCentric Admin

Για την προσπέλαση στο περιβάλλον διαχείρισης απαιτείται Internet Explorer 5.5 και άνω. Το περιβάλλον διαχείρισης μοιάζει με αυτό του Explorer στα Windows. Η χρήση γραφικού περιβάλλοντος βοηθάει το διαχειριστή / συντάκτη να:

- Διαχειρίζεται (προσθέτει, ανακαλεί, τροποποιεί και διαγράφει) δεδομένα στη βάση δεδομένων.
- Διαχειρίζεται τις ομάδες χρηστών, διαχειριστών και συντακτών.
- Προσθέτει/ τροποποιεί/ διαγράφει κόμβους

2.2 Internet Sites

2.2.1 Αισθητική

2.2.1.1 Αισθητικά Πρότυπα

Ο δικτυακός τόπος θα έχει μοντέρνα και ομοιογενή σχεδίαση και ιδιαίτερα προσεγμένα γραφικά έτσι ώστε να αποπνέει δυναμισμό και ζωντάνια, να προβάλλει και να ενισχύει το κύρος του και πάνω από όλα να είναι φιλικό και εύχρηστο για τον επισκέπτη.

Ο στόχος θα επιτευχθεί πρώτον με την χρήση μικρής ομάδας χρωμάτων επιλεγμένα έτσι ώστε να έχουν αρμονία αλλά και να δημιουργούν την αντίθεση που είναι απαραίτητη για να δοθεί έμφαση στις περιοχές και την πληροφορία που κρίνεται σημαντική. Και δεύτερον με το λιτό σχεδιασμό του layout σε βασικές ορθογώνιες φόρμες που θα ακολουθηθεί σε όλο το εύρος της πύλης.

Η χρήση των χρωμάτων σε ορθογώνιες φόρμες κάνει πιο εύκολη την «ανάγνωση» των περιοχών πληροφορίας καθώς και τις σχέσεις μεταξύ τους. Επίσης οι ορθογώνιες φόρμες αποπνέουν «αυστηρότητα», οργάνωση και λογική και με την βοήθεια των χρωμάτων αποκτούν ζωντάνια και δυναμισμό.

Τα χρώματα που θα χρησιμοποιηθούν στο portal θα είναι συναφή με αυτά του λογοτύπου που θα δημιουργηθεί, και τέτοιου τύπου ώστε να μένει η οπτική μνήμη του έργου συνολικά στο χρήστη. Τα χρώματα αυτά θα επιλεγθούν με βάση την αρμονία του χρωματικού κύκλου και θα προσδιοριστούν στη συνέχεια του έργου και σε συνεργασία με τους αρμόδιους υπαλλήλους της Βιβλιοθήκης.

Τα κείμενα θα προβάλλονται σε ευδιάκριτο φόντο, και το χρώμα τους θα είναι κατάλληλο για να επιτευχθεί το καλύτερο contrast ανάγνωσης των κειμένων, χωρίς αυτή να γίνεται κουραστική.

Τα χρώματα, επίσης, θα χρησιμοποιηθούν και για λόγους ευχρηστίας και βοήθειας για την πλοήγηση στο portal. Δηλαδή θα χρησιμοποιηθεί το “τονικό contrast”, η αντίθεση των συμπληρωματικών και η αντίθεση του θερμού-ψυχρού, για την ομάδα χρωμάτων που θα επιλεγεί, με σκοπό:

- Την έμφαση σε κάποια πληροφορία ή επιλογή
- Την ομαδοποίηση, οπτικά, περιοχών κοινού ή συναφούς περιεχομένου
- Την διευκόλυνση του επισκέπτη του site στην πλοήγησή του.

Αποφεύγεται η χρήση μεγάλου αριθμού εικόνων για λόγους ταχύτητας του portal (download time) και σχεδιάζεται το εικαστικό με τέτοιο τρόπο ώστε η έλλειψη φωτογραφιών, που δεν είναι απαραίτητες, και εικονογραφήσεων, να μην είναι μειονέκτημα για το portal. Η αρμονία στη σύνθεση των χρωμάτων και στο layout, καθώς και η καλή δομή της πληροφορίας από άποψη ευχρηστίας, θα καλύψει μία τέτοια ανάγκη.

Υπάρχει η δυνατότητα χρησιμοποίησης, όμως, γραφικών buttons/symbols σε κάποιες επιλογές τα οποία αφενός θα είναι μικρού μεγέθους και αφετέρου θα δώσουν μία άλλη σχεδιαστική ζωντάνια στο portal.

Σκοπός δεν είναι ο εντυπωσιασμός του επισκέπτη με ένα φλύαρο και βαρύ περιβάλλον αλλά με την καλύτερη δυνατή δομή του περιεχομένου από άποψη πληροφόρησης και ευχρηστίας. Θα δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο παρουσίασης των κειμένων και στο σχεδιασμό πλοήγησης, ο οποίος είναι ένας κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία του portal. Τα σχεδιαστικά στοιχεία θα έχουν σαν σκοπό την ενίσχυση του παραπάνω και δεν θα είναι αυτοσκοπός. Η διαδικασία του σχεδιασμού του εικαστικού θα γίνει σε συνεργασία με την Βιβλιοθήκη, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους καθώς και το υλικό το οποίο διαθέτουν.

Ιδιαίτερη προσοχή πρόκειται να δοθεί στο σχεδιασμό πλοήγησης του δικτυακού τύπου, ο οποίος είναι ένας κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία του. Η λύση που θα προσφερθεί θα επιτρέπει στους επισκέπτες να γνωρίζουν το πως θα βρουν την πληροφορία που τους ενδιαφέρει (χρήση site map), καθώς και πως θα μετακινούνται από το ένα τμήμα του site σε κάποιο άλλο γρήγορα, γνωρίζοντας όμως που βρίσκονται κάθε χρονική στιγμή (χρήση ενεργού path σε κάθε σελίδα). Επιπλέον, θα υπάρχει συνοχή στον τρόπο πλοήγησης από σελίδα σε σελίδα, ώστε οι επισκέπτες να μην χρειάζεται να εντοπίζουν τον τρόπο πλοήγησης για κάθε καινούργια σελίδα που επισκέπτονται.

2.2.1.2 *Branding (Λογότυπο και Ταυτότητα) Κεντρικής Πύλης*

Μέσα στα πλαίσια του έργου και από τις αρχικές εργασίες ήταν η ανεύρεση χαρακτηριστικής και μοναδικής ονομασίας καθώς και λογοτύπου για τον κεντρικό δικτυακό τόπο, μέσω του οποίου ο χρήστης θα έχει πρόσβαση στα site όλων των βιβλιοθηκών που θα συμμετέχουν στο έργο.

Μετά από μια διαδικασία προτάσεων και εντατικής συνεργασίας μεταξύ των δύο ομάδων και αφού βεβαιώθηκε από το τμήμα Διαχείρισης Ονομάτων INTERNET (GR-Hostmaster) του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΠ-ΙΤΕ) η διαθεσιμότητα του, ορίστηκε σαν ονομασία του κεντρικού δικτυακού τόπου η «infolibraries.gr» και το url της ιστοσελίδας www.infolibraries.gr

Communication Strategy

Το μήνυμα που πρέπει να περάσει είναι ότι οι βιβλιοθήκες δεν είναι αποθήκες βιβλίων, προσφέρουν και άλλο οπτικοακουστικό υλικό είναι πύλες πρόσβασης στην κοινωνία της πληροφορίας χωρίς αποκλεισμούς, προσφέρουν εξατομικευμένες δωρεάν υπηρεσίες, είναι ως φυσικός χώρος κοινωνικοποίησης και επικοινωνίας, δίνουν τη δυνατότητα συμμετοχής στα δρώμενα της τοπικής κοινωνίας αλλά και με τα άλλα μέσα που παρέχουν και έχουν περισσότερο διεθνή χαρακτήρα όπως μουσική, κινηματογράφος, internet δίνουν επίσης τη δυνατότητα συμμετοχής στο παγκόσμιο γίγνεσθαι(global).

Targeted Message

Σαν πρόχειρο σύνθημα: Πάμε βιβλιοθήκη – μαζί. (κοινωνικοποίηση, συμμετοχή)

2.2.1.3 Εικαστικές προτάσεις και τελική έγκριση

Η Exodus, προκειμένου να αποφασισθεί από την ομάδα της Βέροιας το τελικό εικαστικό, παρουσίασε περίπου 30 ολοκληρωμένες εικαστικές προτάσεις, έχοντας όμως πρώτα πάρει τις κατευθύνσεις και έγκριση για την δομή. Οι εικαστικές προτάσεις περιελάμβαναν:

- Την αρχική σελίδα (index), την οποία θα βλέπει όταν εισέλθει για πρώτη φορά ο επισκέπτης στο site
- Την αρχική σελίδα (index), αφού ο επισκέπτης έχει επιλέξει την ανάπτυξη του menu
- Την δεύτερη σελίδα (template), στην οποία θα αναλύονται το περιεχόμενο και τα κείμενα του menu.
- Τη σελίδα αναζήτησης βιβλίου
- Τη σελίδα εμφάνισης των αποτελεσμάτων της αναζήτησης βιβλίου

Κάθε εικαστική πρόταση (template) ήταν βασισμένη σε συγκεκριμένα αισθητικά πρότυπα και με σκοπό να καλύψει στο μεγαλύτερο βαθμό, τις ανάγκες που θα έχει κάθε ξεχωριστή βιβλιοθήκη.

Όπως τελικά αποφασισθεί και συμφωνήθηκε και από τις δύο ομάδες τα τελικά template είναι:

1. Template για την ιστοσελίδα του κεντρικού portal, infolibraries.
2. Template για την ιστοσελίδα της Βιβλιοθήκης της Βέροιας αλλά και για όποια άλλη βιβλιοθήκη επιθυμεί να το επιλέξει
3. Σύνθετο template, για επιλογή από τις υπόλοιπες βιβλιοθήκες οι οποίες θα συμμετάσχουν στο έργο, το οποίο θα παρέχει ευελιξία αλλαγής χρωμάτων, εικόνων, διαθέσιμων υπηρεσιών αλλά σε «στήσιμο» (περιοχές εμφάνισης περιεχομένου, περιοχή εμφάνιση λογοτύπου) δε θα αλλάζει.
4. Μεσαίο template για επιλογή από τις υπόλοιπες βιβλιοθήκες οι οποίες θα συμμετάσχουν στο έργο το οποίο θα παρέχει ευελιξία αλλαγής χρωμάτων,

εικόνων, διαθέσιμων υπηρεσιών αλλά σα «στήσιμο» (περιοχές εμφάνισης περιεχομένου, περιοχή εμφάνιση λογοτύπου) δε θα αλλάζει.

5. Απλό template για επιλογή από τις υπόλοιπες βιβλιοθήκες οι οποίες θα συμμετάσχουν στο έργο το οποίο θα παρέχει ευελιξία αλλαγής χρωμάτων, εικόνων, διαθέσιμων υπηρεσιών αλλά σα «στήσιμο» (περιοχές εμφάνισης περιεχομένου, περιοχή εμφάνιση λογοτύπου) δε θα αλλάζει.

Τέλος όλες οι σελίδες, όλων των βιβλιοθηκών θα είναι print friendly.

2.2.2 Ασφάλεια

Η έκδοση e.Centric v.3.1 είναι βασισμένη σε τεχνολογίες Microsoft και συνεπώς το έργο ενδείκνυται να λειτουργήσει σε περιβάλλον Microsoft. Το σύστημα, όπως αναφέρουμε και στον πίνακα, θα λειτουργεί σε web server με λειτουργικό σύστημα MS Windows 2000 και σύστημα διαχείρισης βάσεων δεδομένων MS SQL Server Windows 2000. Έτσι, θα εκμεταλλεύεται πλήρως την υποδομή που παρέχει η συγκεκριμένη πλατφόρμα (εργαλεία, υπηρεσίες) για υποστήριξη εφαρμογών που απαιτούν άριστη απόδοση, υψηλή διαθεσιμότητα, δυνατότητες κλιμάκωσης και αυξημένη ασφάλεια.

Η ολοκληρωμένη ασφάλεια του συστήματος παρέχεται από το συνδυασμό πολλών διαφορετικών τεχνολογιών που δρουν συμπληρωματικά και με ενοποιημένο τρόπο. Οι λειτουργίες πιστοποίησης (authentication) και εξουσιοδότησης (authorization) και η χρήση διαφόρων τεχνολογιών όπως είναι το IPSec (Internet Protocol Security) και το SSL (Secure Sockets Layer) αποτελούν τα βασικά του μηχανισμού ασφαλείας που προσφέρει το σύστημα.

Επίσης, για αυξημένη ασφάλεια, και όπου αυτό επιβάλλεται είναι δυνατό να υπάρξει διαχωρισμός των servers που «βγαίνουν» στο Internet από τους Application και Database servers με ένα ή περισσότερα firewalls. Τυπική τοπολογία είναι η χρήση firewall για την δημιουργία Demilitarized Zone (DMZ). Η πληροφορία που βρίσκεται στο DMZ τυγχάνει προστασίας μέσω του φιλτραρίσματος των πρωτοκόλλων που γίνεται όταν εισερχόμαστε στο DMZ. Οι κλήσεις προς τους back-end servers περνούν επίσης μέσα από ένα δεύτερο firewall. Τα ευαίσθητα κομμάτια της εφαρμογής και φυσικά τα δεδομένα βρίσκονται προστατευμένα πίσω από το firewall το οποίο φιλτράρει IP διευθύνσεις και domains.

Στο επίπεδο της βάσης δεδομένων γίνεται χρήση του Windows-integrated authentication το οποίο δίνει την δυνατότητα ορισμού συγκεκριμένων περιορισμών ασφαλείας στα αντικείμενα της βάσης δεδομένων, και συνδυασμό αυτών με χρήστες του υπηρεσίας καταλόγου. Επίσης, αντίστοιχα με την τακτική που περιγράφηκε παραπάνω, οι χρήστες θα οργανωθούν σε ρόλους, και θα δοθεί πρόσβαση σε συγκεκριμένα αντικείμενα της βάσης (πίνακες, stored procedures, views, κλπ) στους ρόλους που θα κριθεί απαραίτητο.

3 Περιεχόμενο του Site

3.1 Περιγραφή Τελικών εικαστικών προτάσεων

3.1.1 Infolibraries

Το site του portal infolibraries έχει μοντέρνα σχεδίαση και ιδιαίτερα προσεγμένα γραφικά έτσι ώστε να αποπνέει δυναμισμό και ζωντάνια , να προβάλλει και να ενισχύει το κύρος του portal και πάνω από όλα να είναι φιλικό και εύχρηστο στον επισκέπτη.

Αυτό επιτυγχάνεται πρώτον με την χρήση ομάδας ουδέτερων χρωμάτων με κάποια έντονα κόκκινα στοιχεία έτσι ώστε, να έχουν αρμονία αλλά και να δημιουργούν την αντίθεση που είναι απαραίτητη για να δώσουμε έμφαση στις περιοχές με την πληροφορία που θέλουμε. Και δεύτερον με το λιτό σχεδιασμό του layout σε βασικές ορθογώνιες φόρμες

Τα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν στο site είναι κυρίως τόνοι του γκρι και το κόκκινο επιλεγμένα έτσι ώστε να μένει η οπτική μνήμη του έργου συνολικά στο χρήστη. Τα κείμενα προβάλλονται σε γκρι φόντο και το χρώμα τους θα είναι μαύρο έτσι ώστε να επιτύχουμε το καλύτερο contrast για την ανάγνωση των κειμένων, χωρίς αυτή να γίνεται κουραστική.

Αποφεύγουμε την χρήση πολλών εικόνων και γραφισμών για λόγους ταχύτητας του site (download time) και κατευθύνουμε το εικαστικό έτσι ώστε η διακριτική παρουσία φωτογραφιών και εικονογραφήσεων να μην είναι μειονέκτημα για το site.

Η πρώτη σελίδα η οποία αποτελεί ουσιαστικά το “εξώφυλλο” του portal είναι χωρισμένη σε 4 περιοχές. Υπάρχει η περιοχή του μενού αριστερά καθώς και ένα βοηθητικό οριζόντιο μενού με εικονίδια. Επίσης ο βασικός χώρος στον οποίο αναπτύσσεται η βασική πληροφορία είναι χωρισμένος σε 2 υποενότητες, στην κύρια περιοχή και σε μία δεύτερη όπου προβάλλονται όσες πληροφορίες θέλουμε να «φάνουν».

Οι φωτογραφίες που έχουν επιλεχτεί έχουν ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα κάτι το οποίο έρχεται σε άμεση σχέση και συνάρτηση με αυτό που θέλουμε να προβάλλουμε για τις βιβλιοθήκες και το έργο τους στην κοινωνία.

Το κύριο χαρακτηριστικό που κάνει ενδιαφέρον τις προτάσεις είναι η χρήση ορθογώνιων και οριζόντιων φορμών τα δίνουν στο site μια καθαρότητα. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι ακολουθεί μια αισθητική «εντύπου» με ξεκάθαρα στησίματα στα κείμενα και στις θεματικές ενότητες. Η αρμονία στη σύνθεση των χρωμάτων και στο layout, καθώς και η καλή δομή της πληροφορίας είναι το κύριο χαρακτηριστικό στην πρόταση αυτή.

Σκοπός μας δεν είναι να εντυπωσιάσουμε τον επισκέπτη με ένα φλύαρο και βαρύ περιβάλλον, αλλά με την καλύτερη δυνατή δομή του περιεχομένου από άποψη πληροφόρησης και ευχρηστίας.

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο παρουσίασης των κειμένων και στο σχεδιασμό πλοήγησης, ο οποίος είναι ένας κρίσιμος παράγοντας για την επιτυχία οποιουδήποτε site.

Οι υπηρεσίες που θα παρέχονται μέσα από το infolibraries είναι:

1. Αναζήτηση σε καταλόγους βιβλιοθηκών που υποστηρίζουν το πρωτόκολλο Z39.50
2. Πρόσβαση σε δικτυακούς τόπους βιβλιοθηκών που συμμετέχουν στο έργο
3. Δημοσκοπήσεις
4. Εσωτερική και εξωτερική αναζήτηση
5. Εγγραφή μελών. Στην ουσία αυτή η υπηρεσία θα λειτουργεί σα newsletter καθώς στο site δεν υπάρχουν περιοχές περιορισμένης πρόσβασης και όσοι εγγράφονται απλά θα δίνουν τα στοιχεία τους στη διάθεση της βιβλιοθήκης και στην ουσία δεν θα υπάρχει κάποιο Interactivity στο site.
6. Ενημέρωση για ειδήσεις αλλά και διάφορα θέματα
7. Επικοινωνία. Δεν θα υπάρχει φόρμα. Όταν ο χρήστης επιλέγει «Επικοινωνία» θα «σηκώνεται» το outlook και θα φεύγει mail προς την προκαθορισμένη διεύθυνση (ή διευθύνσεις) που έχει ορισθεί παραμετρικά.

Χαρακτηριστικό στοιχείο του infolibraries, είναι ότι στην αγγλική version θα εμφανίζονται στην αρχική σελίδα νέα τα οποία θα έρχονται από εξωτερική βάση δεδομένων. Αυτό θα είναι κάτι που θα συμβαίνει μόνο στο συγκεκριμένο portal. Τα νέα αυτά θα εμφανίζονται στην δεξιά στήλη, όπου στα ελληνικά η περιοχή καταλαμβάνεται από την εγγραφή, τα νέα και το newsletter (αυτά δεν θα περιλαμβάνονται στην αγγλική version). Παράλληλα η εισαγωγή δεδομένων από

εξωτερική βάση θα δίνει τη δυνατότητα στην πύλη να δέχεται νέα από άλλες βιβλιοθήκες τα οποία να εμφανίζονται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα και εν συνεχεία να μεταφέρονται σε φάκελο αρχείου νέων.

Τέλος στην πρώτη σελίδα θα υπάρχει ένας μικρός χώρος που θα εμφανίζεται το last update.

3.1.2 Portal Βέροιας

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ

— Γρήγορη Έρευνα Καταλόγου Τίτλος Συλλογή

Γενικές πληροφορίες
Υπηρεσίες
Ηλεκτρονικές υπηρεσίες
Έρευνα καταλόγου
Εσείς τι διαβάζετε
Ρωτήστε το βιβλιοθηκάριο
Η πύλη σας για τη Βέροια
Παιδικό τμήμα
Κινητές βιβλιοθήκες

Search
 in libnet.gr
 in wwv.

Δημοσκόπηση
Ποιός συγγραφέας σας αρέσει;
 Στρατής Τσίρκας
 Λιλή Ζωγράφου
 Σώτη Τριανταφύλλου
ψηφίστε

Ο καιρός
Ενημερωθείτε για τον καιρό της περιοχής

Δημόσια Βιβλιοθήκη Βέροιας
Πρωταγόρου 8,
116 35 - Βέροια
2245 0 25641-5

In the News Κάνετε τη κράτησή σας online

ΣΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ

Εκδήλωση για το βιβλίο του Διονύση Σαββόπουλου 5 Μαΐου 2004
Μελωδική βραδιά για την παρουσίαση του βιβλίου του Διονύση Σαββόπουλου "Η σούμα (1963 - 2003)" διοργανώνει το Κέντρο Μουσικού Θεάτρου την ερχόμενη Κυριακή 28 Μαρτίου στις 8.30 μ.μ.

Προβολή ταινίας: "Ελεύθερος ωραρίου" 2 Μαΐου 2004
Με την ταινία "Ελεύθερος ωραρίου" του Γάλλου σκηνοθέτη Λοράν Καντέ συνεχίζονται σήμερα στις 9.30 το βράδυ στο αμφιθέατρο της Δημοτικής Οργάνισμou του Δήμου Βέροιας.

ΑΛΛΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

- Ρωτήστε τον βιβλιοθηκονόμο Έχετε ερωτήσεις; Οι βιβλιοθηκονόμοι μας είναι στη διάθεσή σας για να δώσουν όσο πιο σύντομα γίνεται μιά σωστή απάντηση
- Online κράτηση Έχετε ερωτήσεις; Οι βιβλιοθηκονόμοι μας είναι στη διάθεσή σας για να δώσουν όσο πιο σύντομα γίνεται μιά σωστή απάντηση

| Αρχική | | Επικοινωνία | | Χρήσιμοι σύνδεσμοι | | Site Map | | English |

Το template που χρησιμοποιήθηκε από για το site της Βέροιας είναι βασισμένο στο πρότυπο του Westerville (<http://www.wpl.lib.oh.us/>).

Τα βασικά χρώματα που έχουν χρησιμοποιηθεί στο site είναι το μπλε και το άσπρο. Το μπλε χρώμα χρησιμοποιήθηκε για το εικαστικό μέρος του site το οποίο μπορεί να είναι είτε στατικό, είτε animated. για να του δώσει έμφαση.

Το άσπρο χρησιμοποιήθηκε για την περιοχή όπου θα παρουσιάζεται η πληροφορία άλλα και το μενού, έτσι ώστε να διαβάζεται εύκολα και να μην κουράζει τον χρήστη.

Στο site έχει χρησιμοποιηθεί και κάποιος τόνο του κίτρινου για να φωτίσουν και να δώσουν ένα τόνο ζωντάνιας στο site κάνοντας το πιο φιλικό προς το χρήστη.

Το Menu αναπτύσσεται κάθετα, αμέσως μόλις ο χρήστης επιλέξει κάποια από τις κύριες επιλογές.

Οι υπηρεσίες που παρέχονται μέσα από το site είναι:

1. Εσωτερική και εξωτερική αναζήτηση
2. Δημοσκοπήσεις
3. Ενημέρωση για ειδήσεις αλλά και διάφορα θέματα
4. Αναζήτηση στον κατάλογο της βιβλιοθήκης.
5. Επικοινωνία. Δεν θα υπάρχει φόρμα. Όταν ο χρήστης επιλέγει «Επικοινωνία» θα «σηκώνεται» το outlook και θα φεύγει mail προς την προκαθορισμένη διεύθυνση (ή διευθύνσεις) που έχει ορισθεί παραμετρικά.

Στο site κάτω από την κεντρική φάσα θα υπάρχει ένα flash – ticker, το «In the news» στο οποίο θα εμφανίζονται επικεφαλίδες νέων και ο χρήστης θα μπορεί να μπει μέσα στα νέα αυτά κάνοντας κλικ σε αυτή την περιοχή.

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι το αγγλικό site θα βασισθεί στη δομή της ελληνικής version, αλλά με λιγότερο περιεχόμενο.

Τέλος στην πρώτη σελίδα θα υπάρχει ένας μικρός χώρος που θα εμφανίζεται το last update.

3.1.2.1 Φόρμες

Στο site της Βέροιας θα υπάρχουν οι παρακάτω φόρμες:

a. «Ρωτήστε το Βιβλιοθηκονόμο» Η φόρμα αυτή θα φτιαχτεί στα πρότυπα του <http://www.sjcpl.lib.in.us/aboutsjcpl/departments/reference/emailref/emailref.html> Συγκεκριμένα στην αρχή θα υπάρχει ένα εισαγωγικό κείμενο και εν συνεχεία τα πεδία

- Ονοματεπώνυμο
- Email
- Αριθμός Κάρτας
- Τηλέφωνο
- Free text πεδίο για την εισαγωγή της ερώτησης

Στο κάτω μέρος της φόρμας θα υπάρχουν τα button «Αποστολή» και «Καθαρισμός». Όταν ο χρήστης πατήσει «Αποστολή» τα στοιχεία της φόρμας θα πάνε σε mail που θα έχει ορισθεί παραμετρικά.

b. «Στείλτε τα σχόλια σας για το web site». Η φόρμα στην αρχή θα έχει ένα εισαγωγικό κείμενο και εν συνεχεία τα πεδία

- Ονοματεπώνυμο
- Email
- Διεύθυνση Κατοικίας
- Τηλέφωνο
- Θέμα
- Free Text πεδίο το οποίο θα δέχεται μέχρι 1000 χαρακτήρες.

Στο κάτω μέρος της φόρμας θα υπάρχουν τα button «Αποστολή» και «Καθαρισμός Φόρμας». Όταν ο χρήστης πατήσει «Αποστολή» τα στοιχεία της φόρμας θα πάνε σε mail που θα έχει ορισθεί παραμετρικά.

3.1.3 Portals άλλων βιβλιοθηκών

Για την εξυπηρέτηση των βιβλιοθηκών που θα συμμετέχουν στο έργο, σχεδιάστηκαν templates τα οποία θα μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τις βιβλιοθήκες και τα οποία είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να μπορεί να προσαρμοστούν ανάλογα με τις ανάγκες της κάθε βιβλιοθήκης. Η σύνθετη μορφή του είναι ένα καθαρό portal στο οποίο μπορεί να παρουσιαστεί μεγάλος αριθμός πληροφοριών αλλά και υπηρεσιών που μπορεί να προσφέρει η κάθε βιβλιοθήκη ξεχωριστά ανάλογα με τις δυνατότητες της. Το ίδιο αυτό portal με την αφαίρεση κάποιων περιοχών μπορεί να γίνει πιο απλό.

Ο σχεδιασμός των template έχει γίνει λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω και για το λόγο αυτό έχουν χρησιμοποιηθεί ορθογώνιες και οριζόντιες φόρμες οι οποίες δίνουν στα site μια καθαρότητα αλλά και την απαιτούμενη ευελιξία.

Τα χρώματα που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι επιλογή της κάθε βιβλιοθήκης μέσω wizard και θα εξαρτώνται μέχρι κάποιου βαθμού από το λογότυπο της αλλά και γενικότερα από το αισθητικό της προφίλ.

Επίλογος

Είναι σίγουρο ότι το επίπεδο των Δημοσίων Βιβλιοθηκών στη χώρα μας έχει βελτιωθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Ο εμπλουτισμός των Βιβλιοθηκών με

έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό, η στελέχωσή τους με εξειδικευμένο προσωπικό και η βαθμιαία χρήση των νέων τεχνολογιών συμβάλλουν αποφασιστικά στην καλύτερευση των παρεχόμενων υπηρεσιών. Καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης των ιστοσελίδων των βιβλιοθηκών έγινε φανερή α. η ανάγκη για μεγαλύτερη συνεργασία και επικοινωνία μεταξύ του προσωπικού των βιβλιοθηκών και β. η ανάγκη για περισσότερη εκπαίδευση και κατάρτιση στις νέες τεχνολογίες και τις εφαρμογές τους στο χώρο του πολιτισμού και της εκπαίδευσης. Η ηλεκτρονική πύλη που πρόκειται να δημιουργηθεί αποτελεί ένα μεγάλο βήμα στην κατεύθυνση της οργανωμένης παρουσίας των Βιβλιοθηκών στο διαδίκτυο. Μένει να αποδειχθεί στην πράξη σε ποιο βαθμό θα συνεισφέρει στην καλύτερη ενημέρωση/πληροφόρηση του ευρύτερου κοινού.